

USTAWA

z dnia 31 lipca 1985 r.

o obowiązkach i prawach posłów na Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Posłowie na Sejm są przedstawicielami ludu pracującego miast i wsi i wykonują mandat poselski zgodnie z wolą swych wyborców, kierując się dobrem narodu oraz celami socjalistycznego państwa.

2. Posłowie działają na rzecz wszechstronnego społecznego i gospodarczego rozwoju kraju oraz coraz lepszego zaspokajania kulturalnych, socjalnych i materialnych potrzeb obywateli.

3. Posłowie dążą do harmonijnego zespalenia interesów lokalnych z interesami ogólnonarodowymi.

Art. 2. Posłowie, realizując konstytucyjne uprawnienia Sejmu, uczestniczą w sprawowaniu władzy państwowej, w szczególności przez czynny udział w:

- 1) kształtowaniu podstawowych kierunków działalności i polityki państwa,
- 2) stanowieniu prawa wyrażającego wolę i interesy ludu pracującego i służącego rozwojowi demokracji socjalistycznej oraz utrwalaniu praworządności i dyscypliny społecznej,
- 3) sprawowaniu kontroli nad działalnością organów władzy i administracji państwowej.

Art. 3. 1. Posłowie są odpowiedzialni przed swymi wyborcami i mogą być przez nich odwołani.

2. Sprawy wyborów posłów oraz ich odwoływania przez wyborców, a także inne wypadki wygaśnięcia mandatu poselskiego reguluje prawo wyborcze.

Art. 4. Przed przystąpieniem do wykonania mandatu poseł składa ślubowanie poselskie: „Ślubuję uroczyście jako poseł na Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

rzetelnie i sumiennie wykonywać swoje obowiązki poselskie, pracować dla dobra Narodu Polskiego i pogłębiać jego jedność, przyczynić się do umacniania więzi władzy państwowej z ludem pracującym miast i wsi, czynić wszystko dla utrwalenia niepodległości i suwerenności, dla pomyślnego, socjalistycznego rozwoju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”.

Art. 5. Poseł obowiązany jest traktować mandat poselski jako najważniejszą powinność obywatelską.

Art. 6. Posłom zapewnia się warunki niezbędne dla skutecznej realizacji ich obowiązków oraz ochronę ich praw, wynikających z tytułu sprawowania mandatu w najwyższym organie władzy państwowej.

Art. 7. Organizację wewnętrzną Sejmu i porządek jego pracy oraz związane z tym obowiązki i prawa posłów określa szczegółowo regulamin Sejmu.

Rozdział 2

Obowiązki posłów wobec wyborców.

Art. 8. 1. Posłowie są obowiązani utrzymywać więź ze swoimi wyborcami.

2. Posłowie powinni utrzymywać kontakty z właściwymi dla swoich okręgów wyborczych radami narodowymi i ich organami, jak również z działającymi na obszarze danego okręgu wyborczego organizacjami politycznymi, zawodowymi, społeczno-zawodowymi i społecznymi oraz organami samorządu.

Art. 9. Poseł, poświęcając szczególną uwagę zagadnieniom stanowiącym przedmiot pracy Sejmu i jego organów, obowiązany jest przedstawiać i wyjaśniać wyborcom zasadnicze cele polityki państwa, treść uchwalonych przez Sejm ustaw i uchwał oraz składać sprawozdania ze swojej pracy poselskiej, a także z działalności Sejmu i komisji sejmowych, których jest członkiem.

Art. 10. 1. Posłowie obowiązani są zaznajamiać się z warunkami pracy i życia swoich wyborców.

2. Posłowie przyjmują opinie, postulaty i wnioski swoich wyborców i ich organizacji oraz instytucji lokalnych, rozpatrują je i biorą pod uwagę, w swojej działalności sejmowej, a także udzielają poparcia w sprawach, które na to zasługują.

3. Poseł nie może być zobowiązany do udzielenia informacji o osobie, która mu, jako posłowi, wyjawiała określone fakty lub przedstawiła opinie.

Art. 11. 1. Realizacji obowiązków poselskich wobec wyborców służy w szczególności organizowanie otwartych i środowiskowych spotkań poselskich, wizytacji zakładów pracy, stałych godzin przyjęć (dyżurów poselskich), ogłaszanie wypowiedzi posłów w prasie, radiu i telewizji, jak również ich udział w sesjach rad narodowych, w zjazdach, konferencjach i uroczystościach lokalnych.

2. W celu umożliwienia posłom realizacji ich obowiązków wobec wyborców odpowiednie działania organizacyjne, we współdziałaniu z wojewódzkimi zespołami poselskimi, podejmują właściwe terytorialnie ogniwa Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego, prezydium rad narodowych, terenowe organy administracji państwowej, instytucje, przedsiębiorstwa państwowe oraz organy prasy, radia i telewizji.

Art. 12. 1. Posłowie wybrani w okręgach wyborczych tworzą wojewódzkie zespoły poselskie, obejmujące

posłów, którzy uzyskali mandaty na obszarze poszczególnych województw.

2. Wojewódzkie zespoły poselskie stwarzają warunki organizacyjne dla utrzymania i zacieśniania więzi Sejmu i posłów z wyborcami, terenowymi organami władzy państwowej oraz organizacjami politycznymi, zawodowymi, społeczno-zawodowymi i społecznymi w terenie. Wojewódzkie zespoły poselskie udzielają posłom pomocy w wykonywaniu przez nich czynności wynikających ze sprawowania mandatu poselskiego.

3. Obsługę wojewódzkich zespołów poselskich zapewniają ich sekretariaty, których pracą kierują przewodniczący wojewódzkich zespołów poselskich. Warunki techniczno-organizacyjne i finansowe pracy sekretariatów, jako wyodrębnionych jednostek organizacyjnych urzędów wojewódzkich (urzędów miast: stołecznego Warszawy, Krakowa i Łodzi), zapewniają właściwi wojewodowie (prezydenci miast: stołecznego Warszawy, Krakowa i Łodzi).

4. Zakres i formy działania wojewódzkich zespołów poselskich określa szczegółowo regulamin Sejmu.

Rozdział 3

Prawa i obowiązki posłów w Sejmie.

Art. 13. Aktywny udział w pracach Sejmu jest prawem i obowiązkiem każdego posła. Posła obowiązują obecność i czynny udział w posiedzeniach Sejmu oraz organów Sejmu, do których został wybrany.

Art. 14. Poseł obowiązany jest sumiennie i wnikliwie zaznajamiać się ze sprawami rozpatrywanymi przez Sejm oraz organy, do których został wybrany, a także — pogłębiać znajomość tych spraw i wnosić przy ich rozpatrywaniu swoją wiedzę i doświadczenie obywatelskie.

Art. 15. W wykonywaniu obowiązków poselskich poseł w szczególności ma prawo:

- 1) wyrażać swoje stanowisko oraz zgłaszać wnioski w sprawach rozpatrywanych na posiedzeniach Sejmu oraz organów, do których został wybrany,
- 2) wybierać i być wybierany do organów Sejmu,
- 3) zwracać się do Prezydium Sejmu z własnej inicjatywy bądź też w wyniku analizy wniosków i postulatów wyborców o rozpatrzenie określonej sprawy przez Sejm lub komisję sejmową,
- 4) uczestniczyć — na zasadach i w trybie określonych w regulaminie Sejmu — w podejmowaniu poselskich inicjatyw ustawodawczych i uchwałodawczych oraz rozpatrywaniu projektów ustaw i uchwał Sejmu,
- 5) uczestniczyć w dyskusji nad każdą sprawą rozpatrywaną przez Sejm lub komisję sejmową,
- 6) wnosić — na zasadach i w trybie określonych w regulaminie Sejmu — interpelacje i zapytania poselskie.

Art. 16. 1. Wnioski i uwagi posłów wypowiedziane w toku posiedzeń Sejmu i komisji sejmowych powinny być przedmiotem wnikliwego rozpatrzenia przez właściwe organy państwowe, instytucje i organizacje.

2. Regulamin Sejmu określa tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, a także tryb i formy obowiązkowego udzielania odpowiedzi na interpelacje i zapytania poselskie oraz ich rozpatrywania przez Sejm.

Art. 17. 1. Posłowie mogą tworzyć w Sejmie kluby poselskie, oparte na zasadzie przynależności partyjnej.

2. Prezydium Sejmu, po wysłuchaniu opinii Konwentu Seniorów, może wyrazić zgodę na powoływanie kół lub zespołów poselskich na innych zasadach niż określone w ust. 1.

3. Władze klubów, kół lub zespołów poselskich podają do wiadomości Prezydium Sejmu ich składy osobowe oraz wiążące członków tych klubów, kół lub zespołów regulaminy (statuty) wewnętrzne. Treść tych regulaminów powinna sprzyjać realizacji konstytucyjnych i ustawowych praw oraz obowiązków poselskich.

Rozdział 4

Inne prawa i obowiązki posłów.

Art. 18. 1. W wykonywaniu mandatu poseł ma prawo do uzyskiwania wszelkich informacji i materiałów oraz wglądu w działalność organów administracji państwowej, zakładów i przedsiębiorstw państwowych i innych jednostek gospodarki uspołecznionej.

2. W sprawach objętych tajemnicą państwową i służbową udzielanie informacji lub umożliwianie posłowi wglądu w określoną działalność następuje na zasadach i w trybie określonych w przepisach o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej.

Art. 19. 1. Poseł ma prawo uczestniczyć w sesjach wojewódzkiej rady narodowej, właściwej dla okręgu wyborczego, z którego został wybrany.

2. Poseł ma również prawo uczestniczyć w posiedzeniach komisji rady narodowej wymienionej w ust. 1, a także w sesjach rad narodowych stopnia podstawowego i posiedzeniach komisji tych rad.

3. Uczestnicząc w tych sesjach i posiedzeniach poseł może zgłaszać swoje uwagi i wnioski.

4. Prezydium rad narodowych obowiązane są zapewnić warunki dla realizacji uprawnień, o których mowa w ust. 1, a także — jeżeli poseł zgłosi w tej sprawie swoje zainteresowanie — uprawnień, o których mowa w ust. 2.

Art. 20. 1. Poseł ma prawo podjąć — w wykonaniu swoich obowiązków poselskich — interwencję w organie administracji państwowej, zakładzie lub przedsiębiorstwie państwowym oraz organizacji społecznej; a także w niepaństwowej jednostce organizacyjnej dla załatwienia sprawy, którą wnosi we własnym imieniu albo w imieniu wyborcy lub wyborców, jak również zaznajamiać się z tokiem jej rozpatrywania.

2. Organy i jednostki, wymienione w ust. 1, wobec których poseł podjął interwencję, obowiązane są najpóźniej w ciągu 14 dni powiadomić posła o stanie rozpatrywania sprawy i w terminie uzgodnionym z posłem — ostatecznie ją załatwić.

3. Kierownik urzędu lub instytucji obowiązany jest niezwłocznie przyjąć posła, który przybył w celu załatwienia sprawy związanej z wykonywaniem mandatu poselskiego, oraz udzielić posłowi wszystkich informacji i wyjaśnień dotyczących sprawy.

Art. 21. Organy administracji państwowej, zakłady i przedsiębiorstwa państwowe oraz organizacje społeczne obowiązane są udzielać posłom wszechstronnej pomocy w wykonywaniu ich obowiązków poselskich. Uchybienia

zatrudnionych w tych organach i jednostkach organizacyjnych pracowników w tym względzie stanowią naruszenie obowiązków pracowniczych w rozumieniu prawa pracy.

Rozdział 5

Warunki wykonywania mandatu.

Art. 22. 1. Poseł — zgodnie z art. 21 ust. 3 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnosądowej ani aresztowany bez zgody Sejmu, a gdy Sejm nie obraduje — bez zgody Rady Państwa. O odmowie lub udzieleniu takiej zgody Rada Państwa informuje Sejm na najbliższym jego posiedzeniu.

2. Zakaz aresztowania bez zgody Sejmu lub Rady Państwa oznacza także zakaz zatrzymania lub ograniczenia w jakikolwiek inny sposób prawa nietykalności poselskiej.

3. Wnioski w sprawie wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnosądowej lub aresztowanie rozpatruje Sejm na posiedzeniu plenarnym. Tryb postępowania w tych sprawach określa regulamin Sejmu.

Art. 23. 1. Zakład pracy zatrudniający posła, na jego wniosek, udzieli mu urlopu bezpłatnego dla umożliwienia wykonywania mandatu poselskiego (urlop poselski).

2. Zakład pracy obowiązany jest zatrudnić posła po zakończeniu urlopu bezpłatnego na tym samym lub równorzędnym stanowisku.

Art. 24. 1. Zakład pracy, w którym zatrudniony jest poseł, obowiązany jest stwarzać właściwe warunki do wykonywania przez niego obowiązków poselskich; za czas nieobecności spowodowanej wykonywaniem tych obowiązków poseł otrzymuje wynagrodzenie jak za czas urlopu.

2. Rozwiązanie stosunku pracy z posłem oraz zmiana warunków pracy i płacy, bez zgody posła, w czasie trwania kadencji oraz w ciągu dwóch lat po jej upływie nie może nastąpić bez zgody Prezydium Sejmu.

Art. 25. 1. Poseł otrzymuje z tytułu wykonywania mandatu poselskiego diety poselskie. Diety nie podlegają opodatkowaniu.

2. Diety poselskie są płatne z budżetu centralnego, w części dotyczącej Kancelarii Sejmu.

3. Wysokość oraz zasady wypłacania diet określa Prezydium Sejmu.

Art. 26. Posłowie otrzymują bezpłatnie dzienniki urzędowe i inne oficjalne wydawnictwa i publikacje, zgodnie z wykazem ustalonym przez Prezydium Sejmu, a także wszystkie wydawnictwa i druki sejmowe.

Art. 27. Rada Ministrów, na wniosek Prezydium Sejmu, ustala formy i zakres opieki zdrowotnej świadczonej na rzecz posłów przez zakłady społeczne służby zdrowia oraz świadczenia w zakresie zaopatrzenia emerytalnego i rentowego z tytułu pracy poselskiej w Polsce Ludowej.

Art. 28. 1. Poseł ma prawo, na terenie całego kraju, do bezpłatnego przejazdu państwowymi środkami komunikacji oraz przelotów w krajowym przewozie lotniczym, a także do bezpłatnych przejazdów środkami masowej komunikacji miejskiej.

2. Właściwi ministrowie, za zgodą Prezydium Sejmu, określają szczegółowe warunki korzystania z tych uprawnień.

Art. 29. Posłowi wydaje się legitymację poselską. Prezydium Sejmu określa wzór legitymacji.

Art. 30. 1. Prezydium Sejmu udziela posłom niezbędnej pomocy w ich pracy, czuwa nad wykonywaniem przez posłów obowiązków poselskich, jak również nad wykonywaniem wobec posłów przez organy państwowe i inne jednostki organizacyjne obowiązków określonych w ustawie.

2. Kancelaria Sejmu zapewnia i organizuje właściwą obsługę posłów w wykonywaniu ich obowiązków oraz pomoc merytoryczną, zwłaszcza w zakresie dostępu do opracowań fachowych, literatury i ekspertyz, a także organizacyjne i materialno-techniczne warunki ich realizacji.

3. Zadania Prezydium Sejmu i Kancelarii Sejmu w zakresie wskazanym w ust. 1 i 2 określa szczegółowo regulamin Sejmu.

Art. 31. Prezydium Sejmu stwarza warunki do wykorzystywania przez Sejm i jego organy wiedzy i obywatelskiego doświadczenia byłych posłów.

Art. 32. 1. Kancelaria Sejmu zapewnia byłym posłom, w uzasadnionych przypadkach, pomoc socjalną.

2. Zasady i formy pomocy, o której mowa w ust. 1, określa Prezydium Sejmu.

Rozdział 6

Przepis końcowy.

Art. 33. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymańek*